

FITZ

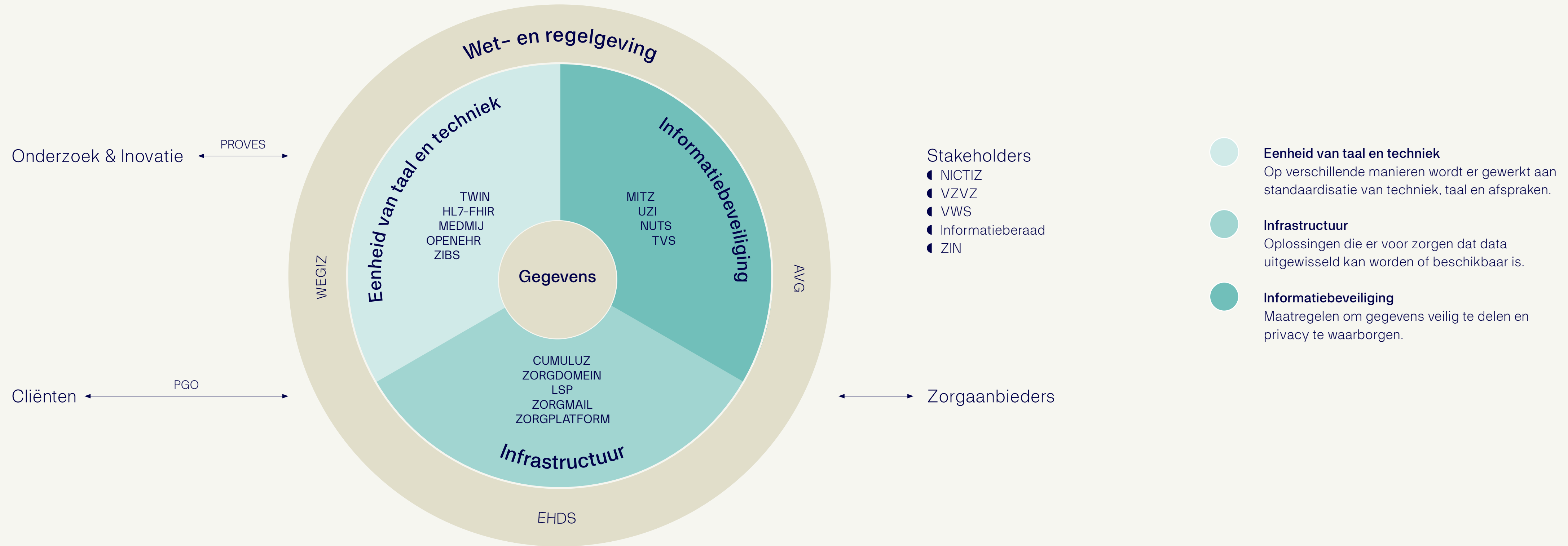
ZORG

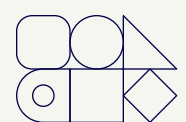
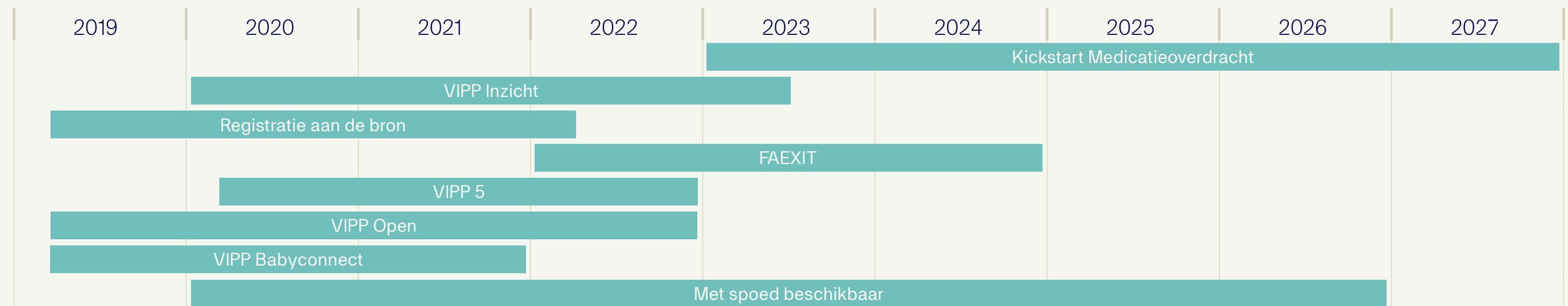
Gegevensuitwisseling en databeschikbaarheid

Januari
2025

Gegevensuitwisseling en Databeschikbaarheid

Programma's en Projecten

Programma's en projecten

Er zijn diverse programma's en projecten rondom gegevensuitwisseling en databeschikbaarheid in Nederland. Diverse van deze projecten worden gesubsidieerd door de overheid om de implementatie ervan te stimuleren. Hier worden er een aantal benoemd en kort beschreven in willekeurige volgorde.

VIPP (Versnellingsprogramma informatie-uitwisseling patiënt en professional)

VWS heeft voor verschillende sectoren VIPP-programma's ingericht. De belangrijkste doelstelling van de VIPP programma's is het uitwisselen van gestandaardiseerde informatie tussen de zorginstelling en de patiënt, waar mogelijk via een [MedMij PGO](#), maar ook gegevensuitwisseling tussen zorginstellingen wordt gestimuleerd. Hieronder worden een aantal VIPP programma's benoemd:

Sector	Programma
Care (VVT, GGZ, gehandicaptenzorg)	InZicht met de modules PGO en eOverdracht
Geboortezorg (inclusief JGZ, kinderartsen en huisartsen)	BabyConnect
MSZ (ziekenhuis, UMC, kliniek)	VIPP5 (BgZ: basisgegevensset)
Huisartsen	OPEN (Ontsluiting Patiëntgegevens in Eerstelijnszorg Nederland)

Kickstart Medicatieoverdracht

Het programma Medicatieoverdracht heeft een elektronische overdracht van medicatiegegevens als doel, zodat zorgverleners en patiënten op elk moment over een volledig en actueel medicatieoverzicht kunnen beschikken. Hiermee wordt de medicatieveiligheid verhoogd. Met Kickstart zijn de regio Friesland en regio Rijnmond gestart met de implementatie om voor te bereiden op een gehele landelijke uitrol.

Faexit

Er werd in de zorg nog veel gedaan per fax, dit is onveilig en kostbaar. Binnen het project Faexit werd ondersteuning geboden aan zorgorganisaties om over te stappen op alternatieven, hierbij heeft Faexit gefaciliteerd en ontzorgd tijdens de implementatie. Het project is in 2022 gestart en had als doel in heel Nederland de fax in de zorg uit te bannen. Eind 2024 werd op de VZVZ-dag feestelijk bekend gemaakt dat de doelstelling van het project behaald is met de IZA norm van 90%. Hiermee is de fax voor het grootste deel uitgefaseerd binnen de zorg.

Met spoed beschikbaar

Dit programma ondersteunt de spoedzorg om de richtlijn Gegevensuitwisseling acute zorg te implementeren, deze richtlijn is verplicht voor de spoedzorg. Het programma is na een voorbereidende fase in september 2024 herstart. De ambitie is om voor eind 2026 binnen de acute zorg op een gestandaardiseerde manier gegevens landelijk uit te kunnen wisselen. Deze richtlijn schrijft voor welke relevante medische gegevens er uitgewisseld dienen te worden tussen zorgaanbieders.

PROVES

PROVES is een dienst van VZVZ waarbij ondersteuning wordt geboden voor het uitvoeren van Proof of Concepts (PoC's), pilots en gecontroleerde livegangen (GLG's) voor zorginnovaties en informatie-uitwisseling met als doel de theorie naar de praktijk te brengen. PROVES werkt in opdracht van onder andere MedMij, VIPP OPEN en [Twiin](#). De ondersteuning wordt geboden op inhoudelijk vlak, procesmatig en ook financieel.

Digitale Toegang

Het programma (voorheen eID) van het VWS biedt ondersteuning aan zorgaanbieders en ICT leveranciers om aan te sluiten op erkende inlogmiddelen. [Nictiz](#) is hierbij de schakel tussen de overheid en de zorgaanbieders en ICT zorgleveranciers. De Wet digitale overheid ([Wdo](#)) schrijft voor dat Nederlandse burgers veilig moeten kunnen inloggen bij de (semi)overheid, er moet dus gebruik gemaakt worden van inlogmiddelen met een hoge betrouwbaarheid.

AORTA-on-FHIR

[HL7-FHIR](#) is een standaard voor het uitwisselen van zorginformatie gebaseerd op internetstandaarden. Binnen het project AORTA-on-FHIR moet gerealiseerd worden dat het AORTA afsprakenstelsel en [Landelijk Schakelpunt \(LSP\)](#) deze standaard ondersteunen.

Programma AI

Dit programma van Nictiz heeft als doel om ontwikkelingen in Artificial Intelligence (AI) in Nederland te versnellen. Hiervoor moeten belemmeringen voor databeschikbaarheid weggenomen worden en de toegang tot data worden verbeterd. Belangrijk is ook het standaardiseren van data en in het kader van privacy, op een juiste manier anonimiseren of pseudonimiseren.

Project Grensstreken

Zorginstellingen aan beide kanten van de grens met Duitsland en België werken in dit project samen zodat zij gegevens digitaal kunnen uitwisselen.

HDAB-NL

VWS heeft het programma Health Data Access Body (HDAB)-NL opgestart. Binnen dit project worden de technische functionaliteiten voor een HDAB ontwikkeld, deze HDAB moet nog gevormd worden. Vanuit het wetsvoorstel [EHDS](#) worden EU lidstaten verplicht gesteld om één of meerdere HDAB's te hebben, dit is een orgaan dat de veilige toegang tot gezondheidsgegevens voor gebruik voor onderzoek, innovatie en beleid moet faciliteren.

Amigo!

Amigo is geen project of programma, maar een kennisplatform van Nictiz dat zorgaanbieders ondersteunt bij het realiseren van digitale gegevensuitwisseling. Zo is er informatie te vinden over de programma's Registratie aan de bron (beëindigd in 2022) en Digitale Toegang in de Zorg.

Bronnen en meer informatie

- [VIPP5](#)
- [InZicht](#)
- [Babyconnect](#)
- [OPEN](#)
- [Kickstart Medicatieoverdracht](#)
- [Faexit](#)
- [Met spoed beschikbaar](#)
- [PROVES](#)
- [Digitale Toegang](#)
- [AORTA-on-FHIR](#)
- [Programma AI](#)
- [Project Grensstreken](#)
- [HDAB-NL](#)
- [Amigo!](#)

Informatiebeveiliging en privacy

Mitz

Met dit platform van [VZVZ](#) kan iedereen in Nederland vastleggen en beheren welke toestemming er wordt gegeven voor het delen van gezondheidsgegevens met zorgaanbieders voor alle zorgsectoren. Mitz werkt op alle digitale uitwisselingssystemen.

Volgjezorg

Via deze website van VZVZ kan je toestemming verlenen voor het delen van medische gegevens via het [Landelijk Schakelpunt](#). Ook kan je hier inzien welke gegevens er zijn gedeeld met wie en welke zorgaanbieder jouw gegevens heeft ingezien.

UZI

UZI (Unieke Zorgverlener Identificatie) middelen worden gebruikt om in te loggen op systemen om toegang te krijgen tot medische informatie. UZI wordt niet altijd als gebruiksvriendelijk ervaren, daarom is het VWS met een project gestart om de UZI middelen op termijn te vervangen door nieuwe inlogmiddelen. Voor het gebruik van de UZI-pas bij het LSP is er al een vereenvoudigd gebruik mogelijk door middel van tokens.

TVS

ToegangVerleningService (TVS) zorgt voor de aansluitingen met diverse erkende inlogmiddelen, zoals eHerkenning en DigiD, en het beheer ervan. Hierdoor hoeven zorgaanbieders en overheidsinstanties hier zelf geen zorg voor te dragen. Via TVS zal op termijn ook inloggen met nieuwe toegangsmiddelen mogelijk zijn, zoals eIDAS.

DigiD

Dit inlogmiddel kunnen particulieren gebruiken voor zorginstellingen en (semi)overheidsinstanties. Er zijn drie betrouwbaarheidsniveau's voor DigiD. Volgens de [Wdo](#) moeten inlogmiddelen in de zorg voldoen aan het niveau substantieel of hoog, dit zijn de twee hoogste betrouwbaarheidsniveau's.

eHerkenning

Om veilig in te loggen kan eHerkenning gebruikt worden, dit is vergelijkbaar met DigiD, maar dan voor ondernemingen. Ook hierbij zijn drie betrouwbaarheidsniveau's waar gebruik van gemaakt kan worden.

Nuts

Stichting Nuts is een decentraal communicatienetwerk voor zorggegevens om een vertrouwenslaag te realiseren. Het is open source software dat door elke leverancier gebruikt kan worden. Nuts zorgt voor noodzakelijke bouwstenen voor gegevensuitwisseling in de zorg, maar slaat zelf geen medische gegevens op. Het bestaat uit verschillende Nuts-nodes die verbinding met elkaar kunnen maken en fungeert als een soort sleutelkast, het heeft functies die te maken hebben met identiteit, autorisatie, registreren en logging.

Bronnen en meer informatie

- [Mitz](#)
- [Volgjezorg](#)
- [UZI-register](#)
- [ToegangVerleningService](#)
- [DigiD](#)
- [eHerkenning](#)
- [Nuts](#)

Infrastructuur

Landelijk SchakelPunt (LSP)

Het LSP is een netwerk waar zorgaanbieders op kunnen aansluiten. Via dit netwerk kunnen zij medische gegevens over hun patiënten met elkaar uitwisselen. Het LSP is geen database, er worden hier dus geen medische gegevens opgeslagen. Met toestemming van de patiënt kan een zorgaanbieder via het LSP zoeken welke andere zorgaanbieders informatie over dezelfde patiënt beschikbaar hebben om te delen. Het LSP maakt gebruik van het afsprakenstelsel AORTA, hierin staan alle afspraken en regels die gelden voor het LSP.

Zorgplatform

Zorgplatform is een digitaal platform van ChipSoft dat ondersteuning biedt voor transmurale samenwerkingen en gegevensuitwisseling in de zorg. Het ondersteunt bij het verwijzen van patiënten, de overdracht van patiënten, de gezamenlijke behandeling, meekijkconsulten en bij zorg op afstand. Het maakt niet uit welk (ZIS/)EPD, HIS of ander systeem er door zorgorganisaties gebruikt wordt.

ZorgDomein

ZorgDomein is een digitaal platform waarmee artsen digitaal en beveiligd verwijzingen en laboratoriumaanvragen kunnen sturen naar zorginstellingen. Ruim 80.000 zorgprofessionals werken met ZorgDomein. Waaronder bijna alle huisartsen en ziekenhuizen evenals andere praktijken en zorginstellingen zoals bijvoorbeeld GGZ-instellingen en fysiotherapeuten.

ZorgMail

Zorgmail van Enovation is een manier om veilig gegevens te delen, te chatten en mailen met anderen, zoals zorgverleners, gemeenten en personen. Dit wordt voornamelijk gebruikt als de systemen niet op een andere manier met elkaar gekoppeld zijn.

CumuluZ

CumuluZ is een open platform voor de Nederlandse zorg met als doel het creëren van een levensloopdossier, door middel van de gegevens van alle bronregistratiesystemen bij elkaar te brengen. Zorgverleners en patiënten hebben hiermee toegang tot de beschikbare gezondheidsdata. Deze gegevens worden beschikbaar gesteld via een landelijk netwerk van dataknooppunten, hierdoor wordt het eenvoudiger om data beschikbaar te stellen voor de wetenschap.

PGO (Persoonlijke GezondheidsOmgeving)

Een PGO is een plek waar je (elke Nederlander) je medische gegevens kan verzamelen. Vanuit een PGO kan je de gegevens opvragen bij bijvoorbeeld de huisarts of het ziekenhuis waar je bekend bent. Deze gegevens worden via het [MedMij](#) afsprakenstelsel uitgewisseld en kan alleen als de zorgaanbieder ook aangesloten is op MedMij.

Bronnen en meer informatie

- [LSP](#)
- [AORTA-LSP](#)
- [Zorgplatform](#)
- [ZorgDomein](#)
- [ZorgMail](#)
- [CumuluZ](#)
- [PGO](#)

Eenheid van taal en techniek

Om gegevens goed en veilig uit te kunnen wisselen tussen verschillende systemen, zijn er afspraken gemaakt hoe deze berichten er precies uit moeten zien. Dit zijn de informatie-standaarden. Op deze manier kunnen berichten vanuit een systeem door elk ander systeem ingelezen worden, zonder dat daar nog een aparte vertaalslag overheen moet. Daarmee wordt de uitwisseling van data betrouwbaar. Daarnaast zorgen standaarden in taal en techniek er voor dat systemen makkelijker met elkaar kunnen communiceren.

openEHR

OpenEHR is een systeemafhankelijke architectuur en beschrijft specificaties voor de opslag en uitwisseling van data die voornamelijk geregistreerd wordt in een ECD/EPD. Door het gebruik van archetypes wordt de betekenis van stukjes data beschreven en worden regels opgelegd. Door het combineren van die stukjes data is het mogelijk om op verschillende plekken in een systeem, of gekoppelde systemen, informatie te tonen die relevant is voor de gebruiker. Lengte, gewicht en BMI kunnen voorbeelden zijn van archetypes. OpenEHR wordt onderhouden door de non-profit organisatie openEHR Foundation.

Zibs

Zibs zijn Zorginformatiebouwsteen en deze vormen de basis voor standaardisatie van zorginformatie. Zibs bestaan uit een beschrijving van een medisch begrip en welke zorginformatie vastgelegd moet worden en hoe deze vastgelegd moet worden. Het zorgt ervoor dat verschillende disciplines binnen de zorg op eenzelfde manier informatie vastleggen waardoor deze informatie voor alle betrokken partijen duidelijk is en uitgewisseld kan worden. De Zibs worden ontwikkeld en beheerd door [Nictiz](#).

BgZ (Basisgegevensset Zorg)

De Basisgegevensset Zorg is een landelijke standaard en beschrijft de minimale set aan patiëntgegevens die door alle zorgverleners wordt gebruikt. Het gaat dan bijvoorbeeld over NAW-gegevens, allergie-informatie en laboratoriumuitslagen van de patiënt. Het is gebaseerd op de International Patient Summary (ISP) die binnen de EU wordt gebruikt.

HL7-FHIR

HL7-FHIR is een berichtenstandaard die het technisch mogelijk maakt om op een veilige manier digitaal medische, financiële en administratieve gegevens uit te wisselen tussen zorgaanbieders onderling en tussen zorgaanbieders en hun cliënten/patiënten. Het is ontwikkeld op diverse webstandaarden, zoals XML, HTTP en JSON. HL7FHIR is in Nederland in gebruik bij bijvoorbeeld MedMij voor de uitwisseling van gegevens tussen zorgverleners en patiënten

Koppeltaal

Koppeltaal is een integratiestandaard waarmee interne gegevensuitwisseling en applicatiekoppeling tussen informatiesystemen wordt geregeld bij zorgaanbieders. De ondersteuning door Koppeltaal richt zich alleen op het uitwisselen op drie dimensies: tussen behandelaar en patiënt, gericht op de inhoud van het behandelproces, uitwisseling tussen systemen binnen één zorgdomein, namelijk het IT-landschap bij de zorgaanbieder. Koppeltaal is gebaseerd op de FHIR berichtenstandaard.

Twain Afsprakenstelsel

Twain is een samenwerkingsverband om tot een set afspraken te komen die het veilig en betrouwbaar beschikbaar stellen en uitwisselen van gezondheidsgegevens mogelijk maakt. In dit samenwerkingsverband nemen zorgaanbieders, leveranciers en partners deel aan een landelijk afsprakenstelsel. Er worden op zeven verschillende niveau's afspraken gemaakt, zoals organisatie, processen en infrastructuur.

Edifact

EDIFACT is een internationale berichtenstandaard die in de Nederlandse zorg wordt gebruikt in de communicatie tussen de eerste- en tweedelijns en binnen de eerstelijns zelf. Met EDIFACT worden berichten rechtstreeks geadresseerd en verstuurd naar een andere zorgverlener. Er zijn verschillende berichttypes mogelijk binnen EDIFACT, zoals labberichten, metingen en platte tekst, maar het kan alleen tekst zonder opmaak bevatten.

MedMij

MedMij is het, door VWS ondersteunde, officiële en nationale keurmerk voor betrouwbaar en veilig uitwisselen van gezondheidsgegevens tussen zorgaanbieders en patiënten. MedMij is een standaard waarmee persoonlijke gezondheidsomgevingen (medische) gegevens uit kunnen wisselen met zorgaanbieders. MedMij ontwikkelt en beheert de afspraken voor deze uitwisseling.

XDS

XDS staat voor Cross-enterprise Document Sharing. Het is een standaard die het mogelijk maakt om medische documenten en beelden te delen tussen samenwerkende zorginstellingen, op een gestandaardiseerde en beveiligde manier.

Bronnen en meer informatie

- [openEHR](#)
- [Zibs](#)
- [Basisgegevensset Zorg \(BgZ\)](#)
- [HL7-FHIR](#)
- [Koppeltaal](#)
- [Twiin](#)
- [EDIFACT](#)
- [MedMij](#)
- [XDS](#)

Stakeholders

VWS

Het Ministerie van Volksgezondheid, welzijn en sport heeft een regierol in o.a. het voorbereiden, uitvoeren en controleren van beleid, wetten en regelgeving. Op het gebied van gegevens-uitwisseling en databeschikbaarheid in de zorg stelt het ministerie kaders in samenwerking met andere stakeholders en betrokken partijen.

ZIN

Het Zorginstituut Nederland heeft verschillende taken in het zorgdomein waarvan het bevorderen van digitale informatie-uitwisseling in de zorg er één is. Dit doen ze o.a. door het ontwikkelen en toetsen van informatiestandaarden.

IB

Het Informatieberaad is een bestuurlijke samenwerking tussen zorgpartijen en het ministerie van VWS op het gebied van veilige en betrouwbare gegevensuitwisseling.

Het IB laat hiervoor standaarden opstellen en heeft vier hoofddoelen:

1. Medicatieveiligheid: verbeteren overdracht medicatiegegevens in de keten
2. Patiënt centraal: persoonlijke gezondheidsomgeving waar patiënt zijn medisch gegevens in kan zien
3. Gestandaardiseerde informatie-uitwisseling
4. Eenmalig vastleggen van gegevens

Nictiz

Nictiz zorgt ervoor dat zorginformatie eenduidig kan worden vastgelegd en uitgewisseld.

Door hun netwerk van zorgorganisaties, koppelorganisaties, ICT-leveranciers en beleidsmakers hebben ze een uitgebreide database met informatiestandaarden die beschikbaar is. Samen met betrokken partijen uit de zorg legt Nictiz in een informatiestandaard afspraken vast om eenduidig en betekenisvol uitwisselen van informatie mogelijk te maken.

VZVZ

De Vereniging van Zorgaanbieders voor Zorgcommunicatie is een vereniging van koepel-organisaties in de Nederlandse gezondheidszorg en van hun patiënten, opgericht door koepels van huisartsen(posten), ziekenhuizen, apotheken en hun patiënten. De VZVZ is sinds 2012 verantwoordelijk voor de elektronische uitwisseling van medische gegevens via het Landelijk Schakelpunt. De vereniging heeft drie kernfuncties:

1. Kennis- en expertisecentrum voor interoperabiliteit (samenwerken zonder beperkingen)
2. Beheren van de ontwikkeling en uitvoering van afsprakenstelsels en generieke voorzieningen voor haar opdrachtgevers
3. Coördinator van netwerken van uitwisselingen zoals het Landelijk Schakelpunt (LSP)

Health-RI

Health-RI is een nationaal initiatief welke zich bezighoudt met:

1. Faciliteren van infrastructuur m.b.t. gezondheidsgegevens, zodat deze beschikbaar zijn voor burgers, onderzoekers, zorgverleners en bedrijfsleven.
2. Stimuleren van samenwerking tussen verschillende partijen (nationaal en internationaal) zoals zorgprofessionals, beleidsmakers, patiëntenorganisaties, onderzoekers en industrie. Door een gemeenschappelijke visie en aanpak op te bouwen waarin de verschillende perspectieven meegenomen worden.
3. Verschillende diensten en voorzieningen zoals een nationaal stelsel van afspraken en een gecentraliseerd loket voor data, trainingen en ethisch/juridisch advies.

Bronnen en meer informatie

- [VWS](#)
- [ZIN](#)
- [IB](#)
- [Nictiz](#)
- [VZVZ](#)
- [Health-RI](#)

Wet- en regelgeving

AVG

De Algemene Verordening Gegevensbescherming is een Europese verordening (GDPR) die sinds mei 2018 van toepassing is. In de Nederlandse uitvoeringswet is beschreven dat alle organisaties die persoonsgegevens verwerken meer verantwoordelijkheden hebben gekregen. Daarnaast hebben de personen waarvan de gegevens worden gebruikt meer rechten gekregen. De verwerking van persoonsgegevens moet in overeenstemming zijn met de wet, het doel moet helder zijn en 'zo min mogelijk' gegevens verwerken is het devies. Als organisatie heb je verantwoordelijkheid voor juistheid, de gegevens mogen beperkt bewaard worden en de verwerking moet op een degelijke manier beveiligd worden. Voor bijzondere persoonsgegevens, zoals medische gegevens, gelden strengere regels.

Wegiz

Sinds juli 2023 geldt de Wet elektronische gegevensuitwisseling in de zorg, dit is een kaderwet die kaders schept voor het verplicht stellen van het elektronisch uitwisselen van gegevens door zorgaanbieders. Door middel van een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) krijgt de wet invulling, dit gebeurt per gegevensuitwisseling. Er staan nu verschillende gegevensuitwisselingen op de meerjarenagenda die als eerste verplicht gesteld zullen worden, o.a. Basisgegevensset Zorg tussen MSZ-instellingen, verpleegkundige overdracht en medicatieoverdracht. Een gegevensuitwisseling kan volgens spoor 1 en spoor 2 verplicht gesteld worden. Volgens spoor 1 is het elektronisch uitwisselen verplicht, maar zijn er geen eisen aan de manier waarop. Volgens spoor 2 moeten de gegevens volgens vastgestelde normen en standaarden uitgewisseld worden. Vanuit deze wet werken ZiN, het ministerie van VWS en zorgaanbieders samen aan kwaliteitsstandaarden en normen.

EHDS

De European Health Data Space is een wetsvoorstel van de Europese Commissie met als doel medische gegevens te kunnen uitwisselen en burgers inzicht te geven in hun gezondheidsdata. De EHDS bouwt o.a. voort op al bestaande wetgeving als de AVG en bestaat grofweg uit drie onderdelen:

1. Burgers hebben meer rechten m.b.t. controle en zeggenschap over toegang en gebruik van hun gezondheidsgegevens
2. Gebruik van gezondheidsdata voor maatschappelijke doeleinden als onderzoek, innovatie en beleid
3. Regulering van de zorg-ict-markt m.b.t. regels voor beveiliging en interoperabiliteit

Het is de verwachting dat de Wegiz goed zal aansluiten op de EHDS wanneer deze wet in werking zou treden. In maart 2024 is er in het Europees parlement een akkoord bereikt over het wetsvoorstel. Het wetsvoorstel moet nog definitieve wetgeving worden.

WDO

De wet digitale overheid regelt dat burgers en bedrijven veilig en betrouwbaar in kunnen loggen bij websites van de overheid, bijvoorbeeld de belastingdienst. De WDO is ook een kaderwet, hierdoor kan de wet op detailniveau ingevuld worden wanneer er nieuwe ontwikkelingen zijn.

Bronnen en meer informatie

- [AVG](#)
- [Wegiz](#)
- [EHDS](#)
- [WDO](#)

Wil je meer weten of kunnen we je ergens mee helpen?
Neem contact op.

Contactgegevens

Roel Hulzink
Accountmanager
rhulzink@fitz.nl
+31645453928

Lara Leloup
Consultant
lleloup@fitz.nl
+31613955473

FITZ

W E B D E S I G N
I N T E R A C T I V E
D E S I G N
I N F O G R A P H I C S
I N T E R I O R
D E S I G N
I N F O @ F I T Z . N L | F I T Z . N L